

„A Balti-tenger partján egy kis állam meleg szive dobban a magyar nemzetért”

Eszt vendégek látogatása Szegeden

(A Délmagyarország munkatársától.) Hét-főn délelőtt a városházán, a szokásos hételevi tanácsülés előtt, nagy izgalom keletkezett. Percek alatt híre futott, hogy a jelenleg Magyarországon időző *eszt parlamenti képviselők rövid látogatásra Szegedre érkeznek*. Hamarosan autóba ültek a város urai, dr. Somogyi Szilveszter polgármester, dr. Pálffy József tanácsnok és az állomásra hajtottak. Ekkorra már az állomást *diszruhás rendőség* szállta meg, lent is, fönt is, mindenfelé rendőrök álltak díszőrséget, a perronon a vasutas személyzet sorakozott. A fogadtatáson a fentiek kívül dr. Kogutowicz Károly, dr. Pollner Ödön, dr. Menyhárt Gáspár egyetemi tanárok és dr. Buócz Béla rendőrfőtanácsos is megjelent.

Pár percnyi késéssel robogott be a temesvári gyors, amely az eszt képviselőket hozta. Körülbelül huszan szálltak ki egy különkocsiból az eszt képviselők, akik közül többen a kis balti állam tekintélyes államférfiai közé tartoznak.

A polgármester meleg baráti hangon üdvözölte az eszteket.

— Köszöntelek benneteket — mondotta a polgármester — Csonkamagyarország második legnagyobb városa, Szeged közönsége nevében, amely város azelőtt Nagymagyarországának majdnem a közepén feküdt, most pedig a trianoni szörnyű békediktátum következtében az ország déli határszélére került. Nagy elhagyatottságunkban, ellenséges indulatu népektől körülvéve, jól esik tudni, hogy északra fölünk rokon népek laknak, így az eszt nemzet is, amellyel egy törzsből származunk. Az új világalakulás arra figyelmeztet bennünket, hogy mi, esztek, finnek, magyarok és a többi rokonok tartsunk össze (nagy éljenzés az eszteknél, ne csak érzelmeinkben, hanem gazdaságilag és politikailag. Mert egyenként kicsinyek és gyöngék vagyunk, de ha egyesítjük erőinket, akkor az már számottevő lesz és mindnyájunk javára tiszteletet és tekintélyt biztosít az európai népek társaságában. Ez az, amit ez a város közönsége szive mélyéből kíván. (Éljenzés.) Ezek a rokon látogatások nagy mértékben mozdítják elő ezt a

nagy célt és közös őseink emlékének tartozunk is ezzel. Nagyon sajnáljuk, hogy ezuttal csak néhány órára van szerencsénk hozzátok, de mi ezalatt a rövid idő alatt is megteszünk mindent — amint jó testvérhez illik —, hogy falaink között jól érezzétek magatokat. Isten hozott benneteket!

Érdekes volt, hogy a polgármester minden mondata végén megállott, mert az eszt vendégek egyik tagja, Richard Jöffert, az eszt külügyminisztérium titkára tudott magyarul és a polgármester szavait azonnal esztül tolmácsolta.

Dr. Somogyi Szilveszter beszédére Anto Piip volt köztársasági elnök és volt eszt miniszterelnök válaszolt. Kijelentette, hogy a *Balti-tenger partján egy kis állam meleg szive dobban a magyar nemzetért*. Azzal fejezte be beszédét, hogy az az ország, amely ezer éven keresztül megőrizte függetlenségét, jobb helyzetet fog elérni.

Háromszoros eszt éljen — *elagó, elago, elago* — harsant fel a volt köztársasági elnök szavaira.

Azután Madai Gyula országgyűlési képviselő és Jöffert titkár bemutatták a képviselőket. Eljött az esztekkel Szegedre a jelenlegi kereskedelmi miniszter, Johann Holberg, Rudolf Penno, a parlament alelnöke is. A fogadtatás után a társaság autókba szállt és körülkocsizta a várost. Hosszasan időztek a kulturpalotában, ahol nagy örömmel láttak eszt könyveket. A képviselők egyébként is nem a sablonos elismerés, de az őszinte elragadtatás hangján nyilatkoztak Szeged szépségeiről.

Az esztek látogatását az ujszegedi vigadóban kitűnően sikerült bankett fejezte be, amelyért az esztek külön gratuláltak a házigazda szerepét betöltő dr. Pálffy tanácsnoknak. Kis Csikaó zenekara eljátszotta az *eszt himnusz* és az egész bankett alatt szebbnél-szebb magyar nótákkal kedveskedett az északi vendégeknek. Dr. Kogutowicz Károly német nyelvű felköszöntőjére Holberg kereskedelemügyi miniszter válaszolt, Madai Gyula képviselő pedig a vendégszerető Szegedre üritette poharát.

A színház erkölcsi színvonala, meg egyéb színvonalak

Most már aztán véglegesen tiszta helyzetet kell teremteni. De tartsunk sorrendet, végezzünk rendszeres munkát. A kurzusujtság és egy kegyesrendi tanár szíves segítségével ilyen módon azután majdsak elérünk a — célhoz.

Előbb személyes kérdésben. A kegyesre ídi tanár ur azt írja, hogy vallása miatt soha nem bántott senkit. Értesüleim alapján ezt az állítását szívesen *igazolom*. Sőt többet mondok és ezt is nagy örömmel. A tanár ur, mint pedagógus, méltóan nagy elődeihez, minden megnyilatkozásában a lehető — legliberalisabb. Nem tudnék kiállítani hasonló jó bizonyítványt a — logikájáról. Ugyanakkor ugyanis, amikor vallási kérdésekkel kapcsolatos túrelmes magatartásáról beszél, azt is kijelenti, hogy a katolikus morált magasabbrendűnek tartja a zsidónál. Ehhez a kegyesrendi tanár urnak joga van. Ez még nem illogikus. Persze nem is logikus. Nem lenne szabad azonban megelégednie, hogy *amoralitás* címén egész cikkében csupa olyan ur ellen hadakozik, akik katolikusok. Az *Erkölc*s című vezércikk írója is katolikus. Szerénységem kivételével katolikus az egész erkölcstelen banda.

A tanár ur előszeretettel idézget. Nem mulik el cikke, hogy ne hivatkoznék egy-két nagy névre. Az utolsók legyünk, akik ezért követdobnak rá. Egyébként sem kenyerünk a dobálózás — kővel. De: méltóztassék mégis

megengedni egyetlen szerény megjegyzést. Az idézeteket és hivatkozásokat írókra meg esztétikusokra erőltetetteknek érezzük. Legutóbb Schillerről méltóztatott beszélni. Majd még beszélünk mi is róla. De teljesen külön cikkben. Most meg Gyulai Pálra méltóztatik hivatkozni. De részint fölöslegesen, részint rosszul. Ami az előbbi illeti: mikor élt Gyulai Pál, mikor írta a kérdéses tanulmányt és áment-e azóta az esztétika is, mint minden *e kerek világon, fejlődésen, átértékelésen, változáson*? Ami az utóbbira vonatkozik: bizonyára tudja a tanár ur, hogy Gyulai Pál ahhoz az iskolához tartozott, amely szerint esztétikai tragikum csak az erkölcsi világrend megsértése nyomán állhat elő, az erkölcsi világrendet persze nem a nászéjszakái szempontok szerint képzelve el, mérlegelve és megállapítva. Bizonyára tudja, hogy Gyulai Pál irt Hamletről is, de soha eszébe nem jutott felháborodni amiatt, hogy ez a királyi fiatalember ama nevezetes színházi előadás megkezdése előtt olyan módon udvarolt Oféliának, aminőért bizonyára úgy kidobnának mindenkit minden tisztességes társaságból, hogy nem érne a lába a földet. Azután tudja-e a tanár ur, hogy Gyulai nagy írónak tartotta Hugó Viktort, a tanár ur bizonyára nem és olvasta-e Gyulai kritikáját — A kaméliás hölgyről? Ha az írói és irodalmi értéknek az a mér-

VI. 13-14. Néma sir Odette
Belvárosi Franceska Bertini-vel

VI. 13-14. Halálhid
Korzó Harry Liedtke Eskü

legelése válnék általánossá, amelyet a tanár ur sürget, akkor

a keresztény magyar írók közül csak sokorópátkai Szabó István, Zsirkay János és Pekár Gyula felé lengene a kegyelem keszkenője,

míg kiátkoztatnának részint azon a cimen, hogy nem írók, részint azon a cimen, hogy erkölcstelenek, Babits Mihály, Kosztolányi Dezső, Krudy Gyula, Laczkó Géza, Móricz Zsigmond. De indexre kerülne Zilahy Lajos is, aki szintén keresztény, aki megírta a Süt a nap című vigjátékot, aki kormánylapoknak és az *Uj Időknek* ír, de aki leirt a Két fogoly című regényében egy nászéjszakát ésatöbbit. Indexre kerülne végül Európa majd valamennyi nagy írója Romain Rollandtól, akit nagy moralistának is tartanak, Shaw Bernátig, aki nagy prédikátor.

Méltóztatik azt is megírni, hogy Tóth Imre elnöke annak az egyesületnek, amely

a színpad erkölcsi színvonalának a keresztény éthosz szellemében való viszállításáért száll síkra és hogy elnöke a valláserkölcsi alapon álló egyesületek szövetségének.

Határozottan szép pozíciók, különösen az olyan nagy katolikus városban, mint aminő Szeged. De mért méltóztatik azt is írni, hogy Tóth Imre kormányfőtanácsos ur ömeltósága nem utolsó ember? Én nem mondtam. Hogy egyike a legjobbaknak? Föltétlenül. Ez az oka, hogy a tanár ur cikke kapcsán most néhány kérdést intézek ömeltóságához. Bizonyára, mint legjobb ember is, féltékenyen örködik a vezetésére bizott

valláserkölcsi testületek

érdekei fölött, 24 óráig sem fog tehát késlekedni azzal, hogy határozott választ adjon az itt következő kérdésekre.

1. Igaz-e, hogy a magyar zeneszerző és zeneműkiadó rt. *szerzői jogbitorlás* címén följelentette az egyik *éjjeli mulatóhely* tulajdonosát, hogy ebben a pörben dr. Tóth kormányfőtanácsos ur ömeltósága

a szerzőkkel szemben az alperest, tehát az *éjjeli mulatóhelyet* képviselte

és hogy a pört elvesztette?

2. Igaz-e, hogy hasonló pörben még több *éjjeli mulatóhely* tulajdonosát képviselte a kormányfőtanácsos ur ömeltósága?

3. Igaz-e, hogy vitte az idén egy olyan nőnek az ügyeit, aki *éjjeli mulatóhelyet* tartott fenn, aki ellen eljárás folyt kerítés büntettségért és aki zsidó?

4. Igaz-e, hogy több szegedi *éjjeli mulatóhely* tulajdonosa állandó kliense volt a kormányfőtanácsos ur ömeltóságának, hogy engedélyek meghosszabbítása és megadása ügyében is eljár?

Tartózkodom mindenféle következtetés levonásától. Hiszen a kormányfőtanácsos ur ömeltósága bizonyára abban a helyzetben van, hogy mindezekre kielégítő nyilatkozatot tud majd tenni. Arra azonban rá kell mutatnom, hogy milyen közérdekű okok vezettek, amikor kérdéseimet megkockáztattam. Aki elnöke annak az egyesületnek, amely a színpad erkölcsi színvonalának a keresztény éthosz szellemében való visszaállításáért küzd, az szerzőkkel szemben nem képviselhet *éjjeli mulatóhelyet*. Más ügyvéd, aki csak ügyvéd: igen. Ő nem. Nem lehet elnöke a valláserkölcsi alapon álló egyesületek szövetségének, aki *éjjeli mulatóhelyet* állandóan képvisel. És nem szerepelhet mint legfőbb katolikus erkölcsi purifikátor, aki még a közelmúltban is foglalkozott *éjjeli*